

HØRINGSUTTALELSE OM GODSHAVN I BERGENSOMRÅDET

Det er uten tvil mange fordeler med å få godshavnen ut av Bergen sentrum og samtidig en stor investering som krever langsiktig planlegging. Derfor er det merkelig at saken virker særdeles dårlig utredet. Det gjelder for det første det reelle behovet for samlokalisering av godshavn og jernbane og hvilken sannsynlighet det er for overføring av gods fra skip til jernbane eller omvendt, gitt at jernbanen kun går tur retur Oslo, for det andre at det eneste alternativet som tilbys for samlokalisering av godshavn og jernbane er ved Sletten -Hjellestad dersom det er reelt behov for slik samlokalisering, for det tredje muligheter og ulemper ved evt samordning med Rogaland for hele vestlandsregionen om godstrafikk og logistisk knutepunkt. Hvis en skal frigjøre areal i Bergen sentrum, må jo forutsetningen være at en finner andre areal der en ikke ødelegger enda viktigere kvaliteter. Vi vil i det følgende først og fremst skrive om det såkalte Fleslandsalternativet.

Nå når ansvarlige myndigheter ellers bekymrer seg over økende fedme og livsstilsykdommer blant folk, og tilrettelegger for innbyggernes mosjon og friluftsliv, er det høyst merkelig at Hordaland fylkekommune ønsker å beslaglegge et av Bergens viktigste natur- og friluftsområder ved sjøen til godshavn. Fylkeskommunens politikere skulle vel vite at Bergen kommune er en kommune med befolkningsvekst og at det ikke er for mange natur- og friluftsområder ved sjøen igjen. Dersom terrenget blir planert ut og fyllmasser kjørt ut i skjærgården, kan det aldri tilbakeføres til natur- og friluftsområde igjen. Det er ikke riktig som mulighetsstudiet påstår at "for småbåttrafikken er dette en transportsetappe" (s59). Det er riktig nok sett fra de store båtene i skipsleien sørover (på Sundsiden av fjorden), men på Ytrebygdas side av fjorden er det LNF-område som er flittig brukt hele året, ikke minst i sommerhalvåret. Området brukes bl.a. til turer, jogging og riding langs kysten, bading, padling, roing, fiske, øyhopping, seiling, vannscootere og andre fritidsbåter. Det er et rikt dyre, plante og fugleliv, og godt med fisk i sjøen, selv når en fisker fra land. Småfuglene jubler om våren, og om høsten kan man se flokker av gjess og andre trekkfugl som flyr i formasjon langs fjorden. Pinnsvin tusler i buskene, og ekorn piler i trærne. Er det stille på sjøen kan man se fisken vake. Sjøørreten kommer opp Lønningsbekken for å gyte og gir mulighet til fritidsfiske både i bekk og sjø.¹ Her er mange småbåthavner og ikke mindre enn tre seilforeninger som øver og seiler regattaer langs kystlinjen mellom Hjellestad og Flesland. Like ved Lønninghavn friluftsområde ligger også Sletten ridesenter der hundrevis av barn og unge kommer for å ri.² Ute i fjorden like vest for Flesland ligger friluftsområdene på Synsholmen, Alvøy og Tyssøy.³ Med utbygging av bybanen Lagunen- Flesland planlegges det fortetning i Blomsterdalen og Ådland som dermed gir økt behov for friluftsliv. Her finnes det fremdeles jordbruk, og langs denne kystlinjen har det levd mennesker i uminnelige tider. Enkelte områder er fredet fordi det er funnet fornminner her,⁴ men store områder er ennå ikke undersøkt, selv om funnene viser at det har vært aktivitet i området siden steinalderen.

Mange har opplevd å fly innover mot Bergen sørfra i klarvær, eller reist med båt sørover fra Bergen, og har beundret synet av vår vakre skjærgård, små og store båter og hvite seil i brisen, Raunefjorden som glitrer, badeviken i Lønninghavn. Noen øyer og skjær er nesten nakne, andre skogkledde, noen med sauer, andre med barnefamilier. Velstelte hus og hager,

¹ Bergen kommune; Bergens sportsfiskere, fylkeskommunens miljøvernnavdeling. Registrering av sjøørreten i Bergen kommune (2002). U. Pulg, B. Barlaup, S. E. Gabrielsen og H. Skoglund (2011) *Miljø Sjøaurebekker i Bergen og omegn*. LFI UNI

² Bergen rideklubb har 500 medlemmer, hovedsakelig unge jenter (se Arealplan for utbygging av Sletten ridesenter, byggesaksnr. 200909812 datert 21.12.12)

³ Friluftsområder og badeplasser i Bergen kommune <http://www.bof.no/Omrader/bergen.htm>

⁴ se Hordaland fylkekommune. Rapport nr. 19 2012, og *Askeladden*, databasen for kulturminner.

hytter og naust. Hvem skulle tro at noen kunne finne på å planlegge en multimodal monsterhavn for containere her?

Dette er ett av de flotteste kystområdene i Bergen. Alle de tre utpekte områdene i Ytrebygda innebærer ødeleggelse av natur og friluftsområde, «berøring» av et økologisk viktig område med «høg brukarverdi for fritidsbåtar», «friluftsliv, og kajakk/ seilbåt.» Videre vil det ødelegge biologisk mangfold, blant annet prioritert viltområde, (Yngleområde for vade-, måke- og alkefugler), hjortetrekk, og områder foreslått til hensynssone for kulturmiljø i kulturminnegrunnlaget (Byantikvaren 2011). I Grønt Atlas har området sør for flyplassen blitt tildelt kategorien «Opplevelsesrikt landskap - høy egenverdi - kl. A» (...). Å gjøre så store terrenginngrep som her er planlagt, vil rasere store deler av kystlinjen i Ytrebygda og utseilingen fra Bergen mot sør og bli godt synlig fra sjøsiden og fra Sund. Argumentene for lokalisering ved flyplassen er vanskelig å se. Og enda vanskeligere er det å se at hensyn til folkehelse, friluftsliv, natur og miljøhensyn kan kombineres med multimodalt logistikkknutepunkt for trafikk på jernbane, skip og vei og evt fly.

Høringsforslaget peker på at behovet for overføring av gods fra sjø til bane pr. idag er lite. Overføring av gods fra fly til skip eller bane er ikke omtalt. Mesteparten av godset inn og ut av Bergen kommune er bestemt for eller har sitt opphav i kommunen (s. 9). Det argumenteres likevel for at overføring mellom skip og bane er viktig, med henvisning til at dette er en nasjonal strategi. Men det sannsynliggjøres ikke at et slikt behov vil oppstå. En satsing på nærskipsfart vil vel neppe være relevant for flytting av gods så lenge den foregår innenfor Bergen kommune. Det fins allerede en godshavn med potensial for nasjonal knutepunktfunksjon i Stavanger. I stedet for konkurranse på Vestlandet, burde man samarbeide, og evt. bygge en jernbane dit dersom behovet kan dokumenteres. Ut fra det helhetsbildet høringsforslaget tegner opp, virker det mer nærliggende å samarbeide med Rogaland fylkeskommune og om sjøtransporten av gods til og fra Vestlandet. Det virker merkelig å ta utgangspunkt i konkurransen mellom havner i samme region når man skal planlegge mest mulig rasjonelt i nasjonal målestokk.

Høringsforslaget presenterer hvilke forutsetninger valget av lokalisering som skal legges til grunn (s. 13). De er alle så vidt vi kan se konsentrert om tekniske og økonomiske forhold som angår havnen som sådan. (Det gjelder også kostnad og samfunnsnytte «i hovudsak utbyggingskostnader og investeringsbehov»). Hva med andre konsekvenser for lokalsamfunnet? Det sies også at «Plassering av godshavn «vil vere eit viktig element i byutviklinga i Bergensområdet», og at «Derimot er lokalisering av godsterminal og hamn avhengig av eit vegnett med sterk kapasitet.» (s. 10). Trafikkbelastningen vil med stor sikkerhet redusere livskvaliteten til de som bor i et langt større område i Bergen sør enn selve godshavnen. Vil hensynet til bevaring av områder som er verdifulle av andre hensyn bli ivaretatt? Når et område er definert som LNF-område i dagens arealplan, betyr vel det at det innehar noen verdier som inntil nå har vært sett som viktige? Det virker lite betryggende når skadevirkninger i forhold til f.eks. friluftsjakter ikke er et argument mot utbygging, bare et grunnlag for at «skadebøtande tiltak» «eventuelt» skal vurderes.

Det er også bekymringsfullt at alt skal kunne finansieres med lån som skattebetalerne betaler senere, mens salget av havneområdene i Bergen sentrum gir inntekt nå. Slik kan en forskyve både de økonomiske og de miljømessige omkostningene til neste generasjon.

Hordaland fylkeskommune har et motto som de burde forsøke å leve opp til: "Som del av eit nasjonalt og globalt samfunn har vi [fylkestinget] ansvar for å ta vare på fortida, notida og framtida i Hordaland."(s93)

Med hilsen

Hans Jakob Ågotnes og Line Alice Ytrehus med familie
Årstad bydel - og med landstedet "Perlen" i Blomsterdalen.

Avsender:

Hans Jakob Ågotnes og Line Alice Ytrehus

Joachim Lampesvei 18

5089 Bergen

lay@nla.no

hans.agotnes@ahkr.uib.no